

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

Nummer **2** 1983

SVENSKA DIABETES
FÖRBUNDET

1943 **40 ÅR** 1983

6

NYA **B-D** PLASTIPAK Insulinspruta

Nu med ännu tunnare
kanyl

**MICRO-
FINE II**

**FÖR STÖRSTA
MÖJLIGA KOMFORT**

MICRO-FINE II

Tunnare och vassare än någon annan kanyl, bara 0,38x13 mm. Specialutformad för insulininjektion.

NY SKALA, TUNN KOLVRING

En kombination som gör det ännu enklare att dosera exakt. Skalan indelad i 0,05 ml med tydlig siffermarkering vid 0,1 ml, 0,2 ml o.s.v.

Praktisk och utrym-
mesbesparande
plastpåse med 10 st
sprutor, skapad med
tanke på maximal be-
kvämlighet. Sprutorna
kan också förvaras
löst tack vare de ef-
fektiva sterilskydden
för nål och kolv.

UNIK FÖRPACKNING

B-D PLASTIPAK MICRO-FINE II

Den nya generationen insulin-
sprutor från Becton, Dickinson

**BECTON
DICKINSON**

Ansvarig utgivare:
Stig Andersson

Redaktionskommitté:
Stig Andersson
Jan Östman
Berndt Nilsson
Larserik Johansson

Redaktör:
Larserik Johansson

*Redaktion, expedition och
annonskontor:*
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Kanslichef:
Berndt Nilsson

Prenumerationspris:
40:- kr per år

Tryck:
Axel Abrahamsons Tryckeri AB
Karlskrona

Utges även som taltidning

Svenska diabetesförbundet
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Förbundsordförande:
Stig Andersson
Backlöksvägen 121
162 43 Vällingby
Tel. 08/52 07 10 (arb)

Förbundskassör
Arne Ringblom
Box 15
901 02 Umeå
Tel. 090/13 70 50 (arb)

Eftertryck tillåtet om källan anges

DIABETES

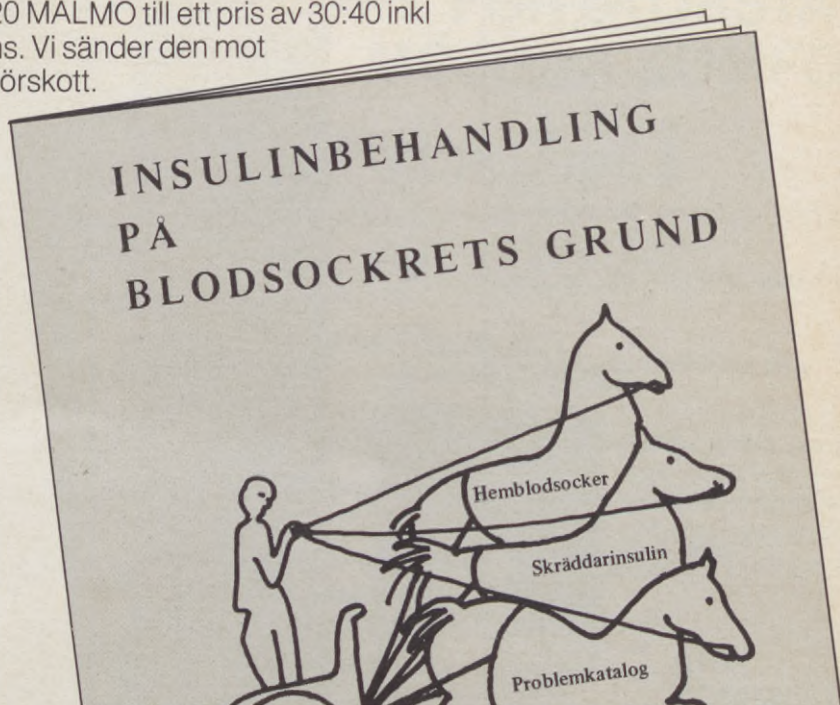
*Nummer 2, april 1983, årgång 33
Organ för Svenska Diabetesförbundet*

Innehåll:

Tack för mig! av <i>Stig Andersson</i>	3
Äntligen – läsk för diabetiker av <i>Larserik Johansson</i>	5
Forskarstödet viktigast av <i>Larserik Johansson</i>	9
Hon var först i Sverige med DNA-insulin av <i>Larserik Johansson</i>	13
Canderel – nästan kalorifritt sötmedel av <i>Sven-Erik Fagerberg</i>	18
Skrämmande åsikter om ”lekmannatyckande” av <i>Larserik Johansson</i>	23
Nytt hjälpmedel för insulingivning	25
Bertil Dahlén ny ordförande?	27
Apropå insulinpriser.....	27

Insulinbehandling på blodsockrets grund

En lättfattlig, informativ diabetesbok av Dr. Martin Fahlén och Dr. Folke Lithner. Du kan beställa den hos Boehringer Mannheim Scandinavia AB, Box 147, 161 26 BROMMA 1 eller Novo Industri AB, Box 69, 201 20 MALMÖ till ett pris av 30:40 inkl moms. Vi sänder den mot postförskott.

Jag beställer _____ ex "Insulinbehandling på blodsockrets grund"
å 30:40 inkl moms mot postförskott.

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Var vänlig textual

Tack för mig!

Att kämpa är ofta en utmaning.

Troligtvis är det väl så att åtar man sig ett uppdrag som förbundsordförande så trivs man lite grand i stridens hetta. Inte för stridens egen skull utan av övertygelsen om att man den vägen kan uträtta något. Det mesta här i livet är en kamp. Det är en kamp som varje diabetiker genomför när det gäller att acceptera sin sjukdom. En del lyckas – andra gör det inte.

När Diabetesförbundet vill förbättra sjukvården eller försäkringsfrågorna för diabetikerna vet vi inte om vi kommer att lyckas eller ej. Ibland lyckas vi – men inte alltid. Men tappt ger vi aldrig, då skulle vi missbruka vårt mandat.

I och med att samhället har förändrats så har också handikapporganisationerna gjort det. Förr var det mera intressepolitiska frågor och inte så mycket administrativa. Idag har "byråkratin" även drabbat handikappörelsen något, varför de administrativa uppgifterna ökat. Våra resurser har väl inte alltid räckt till, varför det emellanåt har gått ut över det intressepolitiska arbetet.

Ett problem som har ökat är från år för de förtroendevalda är tiden. I takt med att samhället kompliceras och att verksamheten byggs ut ställs det större och större krav på de personer som på sin fritid skall sitta i styrelser av olika slag. Särskilt framträdande är detta på riksplanet då förutom arbetet också långa och tröttsamma resor kom-

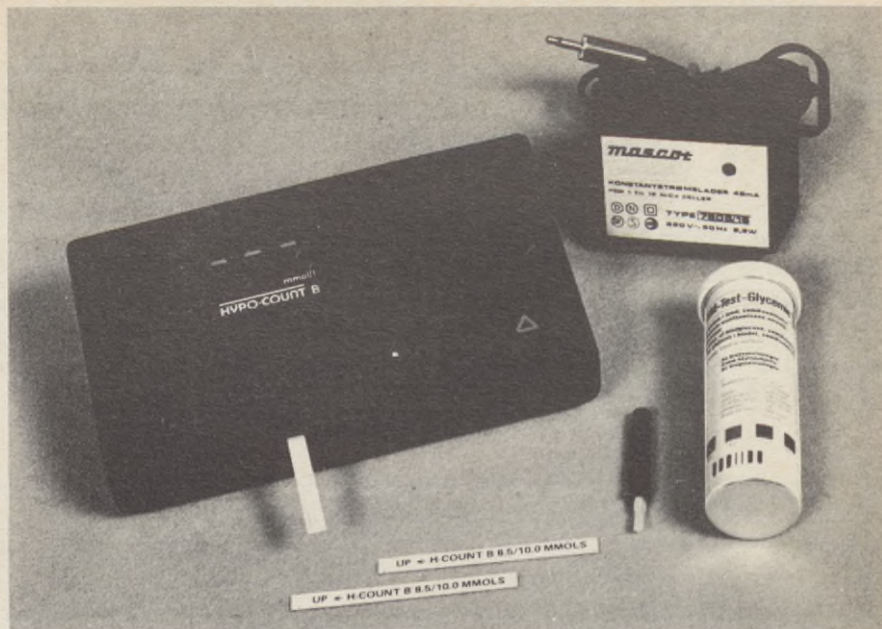
mer in i bilden. Det här är ett stort och viktigt demokratiskt problem.

Tanken är ju att de förtroendevalda – med sin erfarenhet och kontakt med medlemmarna – skall besluta om olika vägval i organisationen. Men för att kunna vara med och påverka krävs det kunskap. Annars blir lätt beslutanderätten en pappersskrivning. Och för att kunna skaffa sig mer och mer kunskap krävs det förutom intresse och engagemang – tid. Därför måste en organisation som Diabetesförbundet försöka hitta den formel som löser problemet.

Att samhället verkligen är föränderligt har vi fått lära oss. Striden för de fria hjälpmedlen lärde oss mycket. Plötsligt stod det klart att tidigare segrar inte var någon garanti i en framtid. Tidigare hade vi lagt vunna segrar på hyllan och ägnat oss åt nästa problem. Så icke längre. Vår strategi och framförhållning fick ses från nya infallsvinklar.

Forts på sid 32

HYPO-COUNT® II B

• **Unik kalibreringsmetod** — Hypo-Count innehåller en microprocessor som är programmerad för BM Test Glycemie. Detta har möjliggjort att kalibrering med kontrollösning eller speciella testremsor blir överflödigt.

• **Omladdningsbara batterier** — Apparaten kan därför användas var som helst, i hemmet, på arbetet, på resan etc. Batteriernas livslängd är minst 5 år.

Till Hypo-Count® II B skall BM Test Glycemie* användas. Remsan kräver ej avspolning och kan därför användas var som helst.

Hypo-Count® II B kan även hyras

* Testremsan är kostnadsfritt hjälpmedel för diabetiker

Boehringer Mannheim Scand. AB
Box 147, 161 26 BROMMA 1
Tel. 08-98 81 50

Jag önskar ytterligare information om Hypo-Count® II B. Namn:.....
Adress:.....
Postadress:.....

Äntligen – läsk för diabetiker

POMMAC och Coca-Cola finns nu i en lågkalorivariant. Inte minst för barn och ungdomar med diabetes kommer detta att göra livet något lättare. (Foto: Larserik Johansson.)

Äntligen – nu finns det läsk också för diabetiker! Och det är inte vilken läsk som helst. Nej, två gamla "kändisar" på läskedrycksmarknaden har nu kommit ut även i en kalorinsnål variant. Det är Pommac och Coca-Cola, med tillägget Light. En Pommac innehåller bara sex kalorier per flaska och i en burk Coca-Cola light är det mindre än 1 kcal. Det betyder i klartext att diabetiker kan bortse från kaloritalet och läskan blir s k fri dryck. Det är efterlängtat.

Sex kalorier är ungefär lika mycket som i en halv sockerbit. Men alla kalorierna kommer inte från kolhydrater och påverkar därför inte blodsockret.

Det är tack vare Livsmedelsverkets ja till att sötningsmedlet aspartam får användas som tillsats till läskedrycker som tillverkarna av Pommac och Coca-Cola nu valt att satsa på en "lättvariant" av sina flaggskepp.

Men Livsmedelsverkets tillstånd gäller i ett första skede endast till och med september nästa år. Under hösten 1984 skall verket utvärdera tillstånden och besluta om framtiden.

Fructus fabriker, som tillverkar essensen till Pommac, använder bara

aspartam som sötningsmedel, medan Coca-Cola light även är sötad med en liten mängd sackarin.

Några energigivande sötningsmedel – t. ex. sorbitol och fruktsocker – är det inte tillåtet att använda tillsammans med aspartam.

DUBBELT SÅ DYRT

Det är ungefär dubbelt så dyrt att söta en läsk med aspartam som med socker. Pommac light kommer därför att kosta ett par tio-öringar mer än sin sockersötade namne. Coca-Cola däremot skiljer inte ut sina produkter prismässigt.

Man kan räkna med en lansering av

NY

VISIDEX®

REAGENT STRIPS

**-gör visuell
blodglukos-
testning
lätt och rätt!**

Ames
Division

Miles Laboratories, Ltd.

Agent för Sverige: MEDA AB.
Box 138, 401 22 Göteborg. Tel. 031/17 88 40.

de båda produkterna i stor skala. Det är inte bara diabetiker man vänder sig till. Diabetiker är nog inte ens den främsta målgruppen.

Alla överviktiga och bantare får här ett alternativ och torde vara en betydligt mera intressant grupp för fabrikanterna. En vanlig läsk innehåller en bra bit över 100 kalorier.

Kan vi då vänta oss fler aspartamsötade läsk?

Så småningom kommer det säkert att lanseras fler drycker på marknaden. Sammanlagt har fem företag fått tillstånd av Livsmedelsverket att söta läsk med aspartam.

Fructus och Pripps har dock idag inga planer på att komma med nya produkter. Först vill man avvakta resultatet av premiärsatsningen.

TRE KCAL per liter läsk. Det är försumbart, även för diabetiker.

På Fructus fabriker säger marknadschefen Rolf Andersson:

– Vi har valt att direkt komma med vår bästa produkt Pommac i en lågkalori-variant. Det får räcka för oss så länge.

Marknadsdirektör Wilhelm Malmqvist på Pripps säger samma sak.

– Vi säljer ju Coca-Cola i Sverige och någon ytterligare aspartamsötad produkt finns inte planerad för tillfället.

PROBLEM

Det finns också vissa problem att tillverka aspartamsötad läsk. Flera produkter är för sura för aspartam. Dessutom har aspartamsötad läsk kortare hållbarhetstid än sockersötad dricka.

Den minskade hållbarheten innebär att sötman avtar något efterhand. Med den hastighet som läsk normalt omsätts är detta inte något problem i praktiken. Det skulle vara om någon flaska olyckligtvis blev stående längst in i ett hörn lång tid. Någon risk att konsumera sådan dricka finns dock inte, den smakar mindre sött bara.

LARSERIK JOHANSSON □

Om sötningsmedlet aspartam, läs även docent Sven-Erik Fagerbergs artikel på sid 18.

Världssuccén äntligen i Sverige!

En naturligt söt sensation!

CandereL!

En nyhet som verkligen smakar socker.

Lika sött och lika gott.

Omfattande smaktester ger klart besked:

Kaffe med CandereL smakar precis som kaffe med socker. Ingen som helst skillnad!

Dessutom är CandereL lika naturligt för kroppen som socker!

(Den rena sockersmaken kommer från aspartam, ett av naturens egna sötmedel som redan finns i vår föda).

Men där slutar likheterna med socker.

För CandereL är nästan helt kalorigritt!

Och oskadligt för tänderna!

Nu slipper du sackarin och cyklamat och den beska eftersmaken därtill.

Med CandereL i kaffet.

CandereL finns än så länge bara på apotek och i välsorterade hälsokostbutiker.

SEARLE

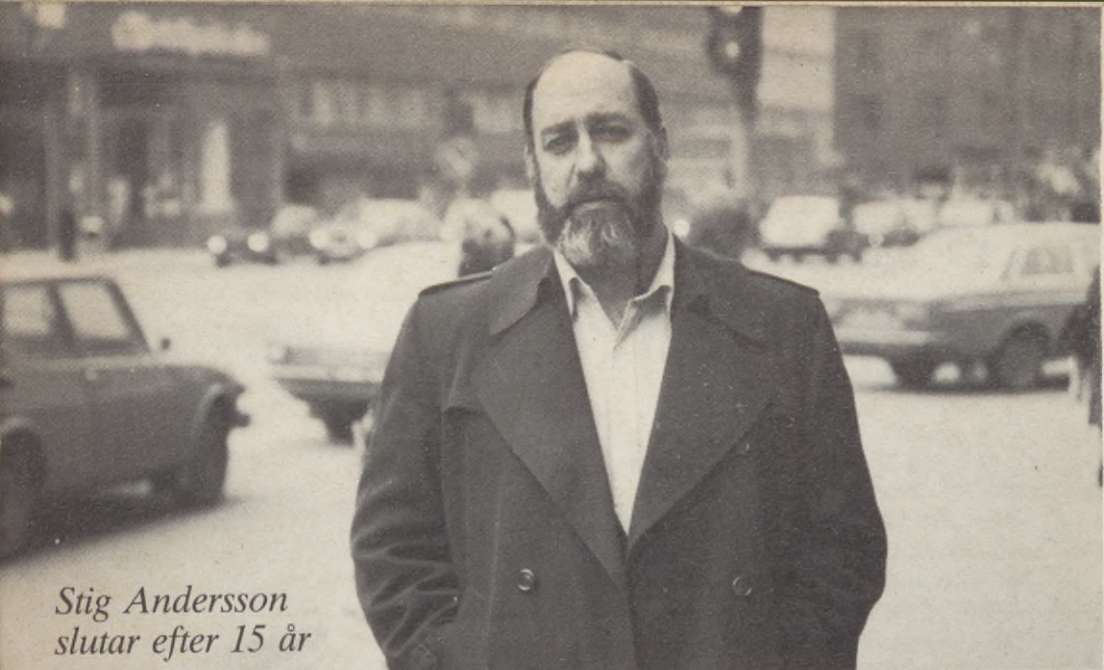
G. D. Searle AB
Sjötra Företagsparken 34, 211 43 Malmö
Tel. 040-10 54 10

CandereL. Naturligt Söt.

aspartam

CANDEREL INNEHÅLLER BLA FENYLALANIN OCH EN LITEN MÄNGD LAKTOS MEN ENDAST 0,3 KALORIER PER TABLETT. (1 SOCKERBIT = 13 KALORIER).

CANDEREL HAR EN REN, SÖT SMAK SOM SOCKER OCH KAN DÄRFÖR AV SOMLIGA UPPFATTAS SOM NÅGOT SÖTARE ÄN ÖVRIGA SÖTNINGSMEDEL.

*Stig Andersson
slutar efter 15 år*

LANDSTINGEN är alldeles för dåliga på att hålla kontakt med patientorganisationerna, säger Stig Andersson. (Foto: Lars Erik Johansson.)

– Forskarstödet viktigast

- **Fortsatt starkt stöd till forskningen.**
- **Bättre samarbete mellan sjukvården och Diabetesförbundet, i HSL:s anda.**
- **Bort med vissa "skönhetsfläckar" i samhället.**

Det är, i kort sammanfattning, Stig Anderssons "testamente" när han vid riksstämman i Malmö 12–15 maj avgår som ordförande efter 15 år i Diabetesförbundets centrala ledning.

Under de år Stig haft möjlighet att följa utvecklingen för diabetikerna på nära håll har oerhört mycket positivt skett. Men mycket återstår fortfarande att göra.

Det är här forskningen kommer in.
– Någon strypning av forskningsanslagen får inte ske, säger han. Tvärtom måste ökade resurser ställas till forskarnas förfogande.

– Det gäller inte minst forskning om diabeteskomplikationerna. Det är komplikationerna som är mest oroande både för diabetiker och anhöriga.

Den nya törstsläckaren med bara 6 kalorier per flaska.

Nu kommer Pommac Light med bara 6 kalorier, sötad med NutraSweet* ett nytt sötningsmedel som bygger på naturen själv, precis som Pommac.

Så allt som ger Pommac Light dess rena fina sötma och unika smak kommer utan undantag från naturrena råvaror, tex äpplen, apelsiner, päron, ananas, vindruvor och citroner samt en rad olika bär.

Det har vi inte ändrat på.

Så vad vore naturligare för dig som måste hålla igen på kalorier och kolhydrater än Pommac Light. Den nya törstsläckaren med bara 6 kalorier per flaska.

Det naturliga alternativet.

NutraSweet™

ÄR FRAMSTÄLLT AV BESTÄNDSDELAR FRÅN
PROTEIN SOM FINNS NATURLIGT
I DE FLESTA FÖDOÄMNE OCH ÄR
G.D SEARLES & CO VARUMÄRKE FÖR
ASPARTAME.
ENERGIVÄRDE 4,4 KJ (2 KCAL)/1 DL.

POMMAC®
Light

AB FRUCTUS FABRIKER, 161 11 BROMMA II. TEL. 08-25 26 30.

– Vi kan t ex inte acceptera eventuella lagar och förordningar som stryper möjligheterna till transplantationsforskning. Den utvecklingen måste få fortsätta.

Stig Andersson menar också att sjukvården måste utvecklas.

– Landstingen är alldeles för dåliga på att hålla kontakt med patientorganisationerna. Man ser inte kontakten som ett naturligt inslag i verksamheten.

– Jag tror inte det finns många landsting som nu planerar att ta kontakt med handikapporganisationerna, trots att det finns laglig skyldighet till det enligt nya Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

– Här kommer Diabetesförbundet och framförallt våra länsföreningar att

få en mycket stor arbetsuppgift framöver.

Livet har förbättrats för diabetikerna. Men fortfarande finns det många skönhetsfläckar kvar som måste bort.

Dit hör t ex försäkringsfrågan. Att diabetiker skall behöva betala mycket högre premier än folk i allmänhet har Stig svårt att acceptera.

– Det är en jämlikhetsfråga, säger han. Om man nu bedömer att diabetiker är en sådan riskfaktor att det krävs den högre premien borde väl försäkringsbolagen kunna fördela denna på alla försäkringstagare. Det skulle bli en marginell förhöjning. Diabetiker – och deras anhöriga – behöver ju ett fullgott försäkringsskydd också, utan skyhöga premier.

Ungdomarnas situation är en annan skönhetsfläck. Hur lätt är det inte att rata en ung diabetiker idag när det finns så många arbetslösa ungdomar att välja bland för den som har ett jobb att erbjuda.

Det finns inga siffror på detta, men faran lurar otäckt nära.

BARNKOLLO VIKTIGT

Ytterligare en fråga som ligger Stig varmt om hjärtat är barnverksamheten. Diabetesförbundet driver sedan många år tillbaka egna sommarläger för barn.

Nu finns det en motion till riksstämman med krav på nedläggning av de centrala barn- och ungdomslägren.

Men den motionen har ingen anhängare i Stig Andersson.

– Nej, den centrala barn- och ungdomsverksamheten har en given plats i Diabetesförbundets verksamhet även i framtiden, hälsar han till riks-

Stig Andersson

Forts på sid 30

NOVOS INSULINFORSKNING GER RESULTAT!

**1953 Lente Insulin – långtidsverkande
insulin
utan protamin**

**1973 MC-Insulin – världens renaste
insulin**

**1982 Human Insulin – det naturliga
insulinet**

**1982 satsade Novo 262 miljoner danska kronor
på forskning och utveckling.**

Forskning för patientens bästa.

Hon var först i Sverige med DNA-insulin

Amer Fadia Hassan, född i Egypten, men sedan fyra år boende på Serenadgatan i Malmö, blev först i Sverige att använda humaninsulin som framställt med DNA-teknik, dvs arvsanlaggen i en bakterie har ändrats så att den producerar insulin. Ett insulin som är identiskt med mänskligt insulin.

Hon kunde av olika skäl inte använda de insuliner som finns på marknaden i Sverige, men genom ett snabbt agerande av i första hand dr Thomas Kjellström på avdelningen för diabetesvård i Malmö och en representant för ett läkemedelsföretag gick det snabbt att ordna tillstånd att använda humaninsulinet samt att flyga hit det från England.

Amer Fadia är allergisk mot vanligt nötinulin, därför var det viktigt att hon fick det nya insulinet – Humulin – snabbt. Det tog bara ett par dagar att få allt ordnat så hon kunde börja injicera. Och efter ytterligare några da-

*Amer Fadia Hassan med sonen Josef Mustafa.
(Foto: Jan Bärmann, bmp Malmö.)*

gar försvann de tidigare allergiska reaktionerna.

Amer Fadia Hassan har s k gestationell diabetes. Det betyder att hon vanligtvis kan hålla sitt blodsocker på normal nivå genom att äta vettigt. Men hennes insulinproduktion går redan då för fullt så vid en påfrestning, t ex graviditet, orkar bukspottkörteln inte med. Då måste hon ha insulin.

Amer Fadia är också muslim. Hon får därför av religiösa skäl inte använda svinprodukter. Vid sin första graviditet, när Anna – nu 3,5 år – kom till världen, klarade hon sig med nötinulin.

Det var 1978. Allt gick bra. Amer Fadia hade blodsockervärden som var

BEIERSDORF
MEDICAL

Att lita på inom den svenska sjukvården!
Hansaplast, Leukoplast och många andra förband

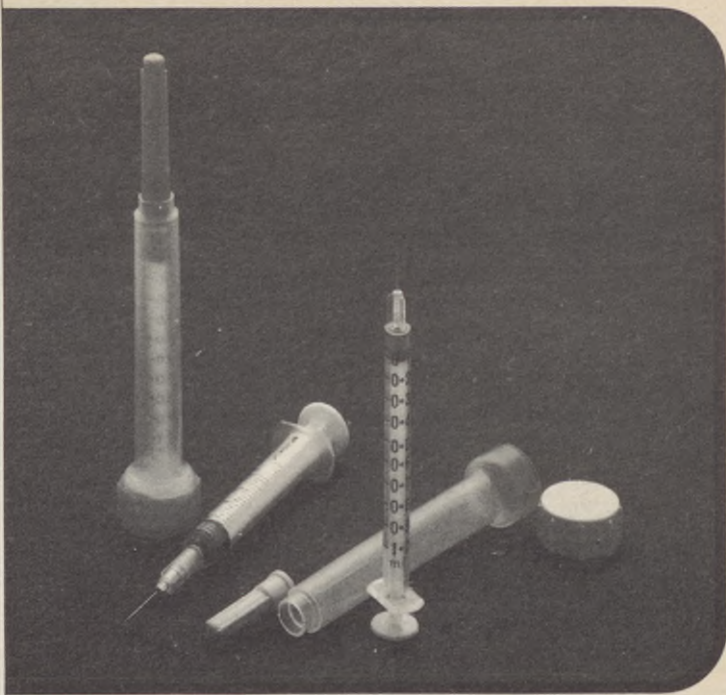
bmp hygienserie med bl a hudbalsam, tvättcreme och atrim Coloplast stomihjälpmedel

Monoject sprutor och kanyler

argyle sonder och katetrar

Norta ballongkatetrar.

Detta är några välkända produkter ur vårt sortiment.

Monoject – Sveriges mest använda kombinations-spruta.

En stor majoritet av landets injicerande diabetiker använder Monoject engångssprutor och kanyler. Speciellt kombinations-sprutorna är populära, då de innebär snabbare och enklare hantering. Kanyl och spruta sitter ihop redan från början, färdiga att använda.

Förpackningen är en annan stor fördel. Kombinations-sprutorna liksom övriga Monoject-sprutor och kanyler är förpackade i en hylsa av hårdplast. Säkert och bra ur transportsynpunkt (tex för distriktssköterskor och diabetiker).

Monoject kombinations-sprutor finns i storlekarna 1, 2 och 5 ml och med ett flertal varianter av kanylstorlekar. Det breda sortimentet ger en stor valfrihet och gör att var och en får så rätt hjälpmedel som möjligt.

Vill du veta mer om Monoject kombinations-sprutor eller har du synpunkter på våra produkter – ring eller skriv då gärna en rad till oss på Beiersdorf medical, Box 10056, 434 01 Kungsbacka. Tel 0300-170 00.

 BDF
medical
program

BDF ●●●●

Allergi ovanligt

Amer Fadia Hassan är allergisk mot nötinsulin och kan av religiösa skäl inte använda svininsulin.

Hur vanligt är det då med allergi mot insulin?

– Det är extremt ovanligt med allergi mot de rena svininsuliner vi har i Sverige idag, säger dr Thomas Kjellström. Här på avdelningen för diabetesvård i Malmö har vi cirka 2.500 patienter och jag tror att vi bara sett en enda diabetiker med allvarlig allergi mot svininsulin.

– Då är det betydligt vanligare att diabetiker får allergiska reaktioner mot nötinsulin.

Anledningen till att allergier är vanligare mot nöt- än svininsulin

beror på att skillnaden mellan mänskligt – humant – insulin och nötinsulin är större än mellan svininsulin och människans eget.

Humulin är produktnamnet på det insulin som produceras med s k hybrid-DNA-teknik, dvs man ändrar arvsanlagen i en bakterie så att den börjar producera insulin. □

praktiskt taget normala. Samma dag Anna föddes kunde modern sluta ta insulin.

GRAVID IGEN

I juni förra året blev Amer Fadia gravid igen. Efter ungefär en månad kom hon till avdelningen för diabetesvård i Malmö. Blodsockret var högt och hon hade socker i urinen, bl a beroende på att familjen varit på besök hemma i Egypten och då haft ganska svårt att få lämplig diabetesmat. En bilolycka hade också försvårat tillvaron för Amer Fadia. En och annan sötsak hade nog dessutom åkt ner.

Vid besöket på diabetesmottagning-

en fick hon goda råd, bland annat om kosten och allt gick bra tills i december förra året.

Efter jul- och nyårshelgerna låg blodsockret högt igen och man beslöt att sätta in insulin. Liksom förra gången blev det snabb- och medelverkande nötinsulin.

Men den här gången fungerade behandlingen inte lika bra.

– Efter ungefär 10 dagars behandling fick jag röda fläckar som kliade runt injektionsstället, berättar Amer Fadia Hassan. Och det blev bara värre.

Forts på sid 28

Vi har gjort det lite lättare att vara diabetiker.

Det blir allt vanligare att diabetespatienter rekommenderas att själva kontrollera sitt blodsocker.

Regelbunden självkontroll ger Dig, som diabetiker, bättre förutsättningar att förstå och anpassa Dig till sjukdomen.

Det betyder större frihet och en tryggare tillvaro.

Förutsättningen är givetvis att tillförlitliga värden kan erhållas utan besvär

Med Autolet blodprovstagare och Glucochek II blodsockermätare kan blodsockerkontrollen göras snabbt, enkelt och mycket tillförlitligt.

Autolet är en unik, patenterad uppfinning som gör det möjligt att ta blodprov med ett minimum av skada, smärta och obehag.

Autolet är liten och lätt att ta med sig och helt idealisk för egenbruk.

Autolet har genom sina goda

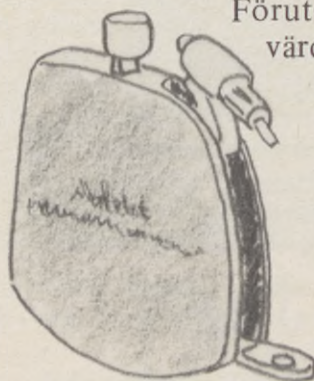
egenskaper på kort tid blivit Sveriges mest använda, automatiska blodprovstagare.

Glucochek II – som är en vidareutveckling av Glucochek – är marknadens mest avancerade och lättskötta blodsockermätare.

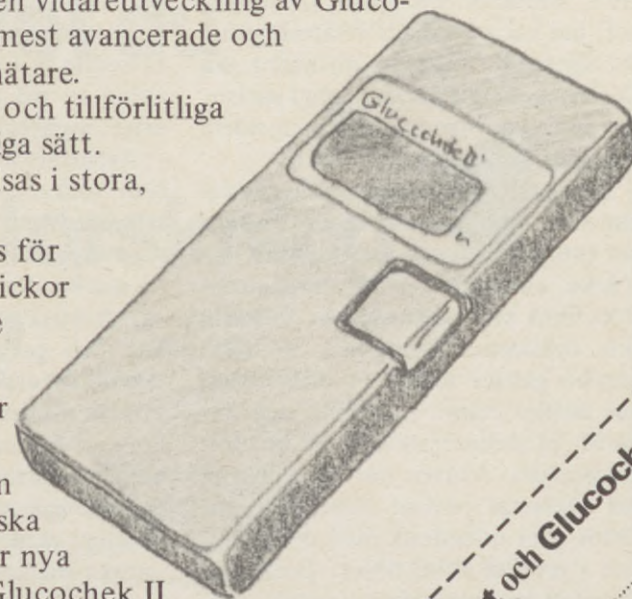
Den ger objektiva och tillförlitliga värden på enklast möjliga sätt. Det uppmätta värdet visas i stora, tydliga siffror.

Glucochek II finns för såväl Dextrostix teststickor som BM Test Glycémie (BM Test BG).

Skicka in kupongen här nedan så sänder vi Dig utförlig information om både Autolet automatiska blodprovstagare och vår nya blodsockerfotometer Glucochek II

Autolet och Autolet lancetter erhålles kostnadsfritt på hjälpmedelskort.

ORION DIAGNOSTICA AB

Rådhuset, 150 13 TROSA, Telefon 0156/132 60

Jag vill ha mer information om Autolet och Glucochek II

Namn.....
Adress.....
Postnr..... Postadress.....
Telefon.....

Canderel – nästan kalorifritt sötmedel

Debatten kring sötningsmedel flammnar då och då upp och vi måste konstatera att hittills har vi inte haft något helt invändningsfritt sötningsmedel. Olika sockerarter med varierande söthetstal har rekommenderats under årens lopp men alla innehåller lika mycket energi per kg.

Fruktsocker är sötare än vanligt socker och har därför kommit till viss användning. Sockeralkoholerna sorbitol, mannitol och xylitol (björksocker) har varit populära ersättningsmedel för socker men de innehåller alla lika mycket energi som vanligt socker. De anses vara tandvänliga men större mängder ger laxerande effekt.

Dessa energigivande sötningsmedel kan inte rekommenderas till diabetiker (utan betydande reservation).

Icke energigivande sötningsmedel som finns på marknaden är sackarin och cyclamat. Sackarinet är flera hundra gånger sötare än socker men har istället bitter eftersmak och har därför ej accepterats som ett bra sötningsmedel. Vidare har man liksom vid cyclamat påvisat blåscancer hos råttor som utfordrats med dessa ämnen i mycket stora doser. Detta har föranlett åtgärder från Livsmedelsverket i så måtto att endast ett fåtal färdiga livsmedel tillåts att förbli sötade med sackarin.

Vårt hittills sannolikt bästa sötningsmedel cyclamat förbjöds som livsmedelstillsats i Sverige 1969 p g a den ovannämnda cancerrisken. Cyclamat är 30–40 gånger sötare än socker och lämnar viss besk smak. Omkring

1979 släpptes cyclamatet åter fritt.

Men vi har nu fått ett sötningsmedel som tycks vara överlägset både sackarin och cyclamat. Det heter asparamin och upptäcktes och utvecklades av G D Searle & Co, USA. Det är en förening av två aminosyror som metylester: asparaginsyra och fenylalanin.

Aspartam är alltså inte en kolhydrat som socker utan består av proteinkomponenter, vilket ger det en särställning bland andra sötningsmedel på marknaden.

Det omsättes i kroppen som ett protein och ger alltså energi, men eftersom aspartam är ca 200 gånger sötare än socker, blir energimängden så liten vid normalanvändning att en diabetiker helt kan bortse från den. Därigenom kan aspartam bli av utomordentligt värde för personer som vill minska sitt kalori- och kolhydratintag utan att försaka upplevelsen av söt smak.

Aspartam saluförs under namnet Canderel. Det kan användas både i kalla och varma drycker, på gröt, frukt och många andra födoämnen där socker vanligtvis används. Canderel har en söt, ren sockersmak.

Det förlorar sin sötma om det utsätts för hög temperatur under lång

tid, som vid kokning eller bakning.

Canderel tycks vara ett i det närmaste idealiskt sötningsmedel med en smak som socker utan bitter eftersmak. Det saknar helt de biverkningar av den typ som beskrivits vid sackarin och cyklamat. Det bryts ner i kroppen som vilket annat protein i födan som helst. Canderel innehåller en liten mängd laktos men ger ett obetydligt energitillskott (0,3 kalorier/

tablett) som inte har någon betydelse för diabetiker. Substansen är nu godkänd av Livsmedelsverket och kan köpas på apotek och i hälsokostbutiker och till hösten även i livsmedelsaffärer. Cirka-priset är 19,75 kr för en ask om 100 tabletter.

SVEN-ERIK FAGERBERG □

Doc. överläkare, med. klin.
regionsjukhuset, Örebro

Vad vet du om ögonforskning idag?

Nu kan Du lära Dig mer. I Ögonforskning idag har landets ögonprofessorer och några till skrivit om starr, diabetes, synskador, farmakologi, näthinne degenerationer, skelning och andra tillstånd i ögat.

Berndt Ehinger (professor i Lund) och Krister Inde (synexpert på Synskadades Riksförbund) har redigerat boken. Medicinska Forskningsrådet har lämnat finansiellt stöd. Därför kostar Ögonforskning idag endast 80 kronor inkl moms.

*Den borde Du ha
i Ditt väl sorterade
referensbibliotek.*

*Beställ den genom
SRF:s Förlag,
S-122 88 Enskede,
Sverige,
telefon (0)8-39 00 20.*

Sjukhusens mest

En liten klick Decubal gör torra händer mjuka och smidiga igen.

Du kan använda Decubal över hela kroppen. Den är speciellt lämplig för att förebygga och behandla torr hud på underbenen och fötter.

använda hudkräm.

Du som har torr och känslig hud kan nu använda samma hudkräm som sjukhusen.

För att sjukhusen ska använda en hudkräm måste den uppfylla högt ställda krav.

Den ska vara effektivt mjukgörande.

Den ska kunna användas av alla utan att svida eller irritera.

Den ska vara lätt att arbeta med.

Den ska vara dryg och inte kosta för mycket.

Decubal.

Den professionella hudkrämen.

Decubal är utvecklad för att uppfylla sjukhusens krav.

Där problemen med torr och känslig hud är särskilt stora, på de avdelningar där man vårdar långvarigt kroppssjuka, där har Decubal blivit den mest använda hudkrämen.

Om du inte tidigare har hört talas om Decubal kan det alltså bero på att den nästan enbart använts på sjukhusen.

Decubal mjukgör torr och känslig hud.

Torr och känslig hud är ett stort vardagsproblem för många. Orsakerna kan vara flera. Huden kan utsättas för sådant som är uttorkande, arbete i

vatten, i jord, med cement, plaster, tvätt- eller lösningsmedel. Den låga luftfuktigheten under den kalla årstiden kan också torka ut huden. Ibland är torr hud ärftligt betingad.

Med Decubal blir huden mjuk och smidig.

Decubal har klarat det svåraste provet.

Decubal har nu använts i sju år för att förebygga och behandla torr och känslig hud på de avdelningar inom sjukhusen, där kraven på en hudkräm är som störst. Och användningen bara ökar.

Dessutom rekommenderar Sveriges Foterapeuters Riksförbund Decubal till diabetiker med torr och känslig hud på underbenen och fötter.

Bättre garanti för att Decubal är effektiv kan du knappast få.

Decubal är allergitestad enligt Magnusson/Kligman-metoden och irritationstestad med Finn-Chamber-metoden utan att visa irriterande eller allergiframkallande egenskaper. Decubal är mikrobiologiskt belastningsprovad enligt U. S. P. Försöket visar att Decubal är väl konserverad. Decubal är oparfymrad och dess pH-värde är nära hudens, 4,5. Fullständig innehållsförteckning finns på varje förpackning. Vid frågor om Decubal, kontakta Dumex Läkemedel AB, Box 3501, 25003 Helsingborg. Tel 042/12 77 25.

Decubal.

Mjukgörande, skyddande och fuktighetsfrämjande.
Oparfymrad. Allergi- och irritationstestad. 100 g.

Finns på alla apotek och hos många fotvårdsspecialister.

En tub Decubal på 100 g kostar bara 17:25.

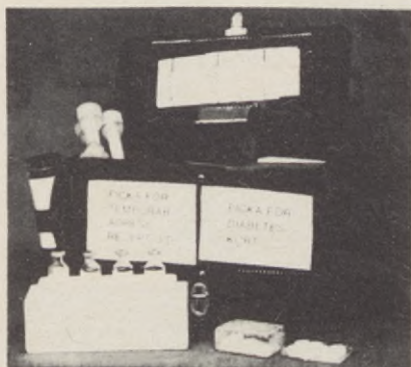
DUMEX

PRESENTEN för DIABETIKER

Nya "Lillen"

Utifrån en helt ny väska, enklare att öppna, lättare att få tag i grejerna, bättre rymlighet. Minst sex sprutor och kanyler, två insulinflaskor, suddar och druvsocker får plats. Idealisk när Du bara skall vara borta över natten eller veckoslutet. Du kan också få Nya Lillen med praktisk handledsrem för 15 kr i tillägg.

Yttermått 150x100x45 **Pris 95:--**

Allt i ett

Det här är väskan för Dig som reser mycket. Du har alla Dina diabetestillbehör skyddade och på ett ställe. Minst 25 sprutor, fyra insulinflaskor i en frigolitbehållare, suddar, teststickor, druvsocker, ID-kort och recept får plats.

Yttermått: 255x160x65 mm.

Pris 198:--

Väskorna tillverkas i äkta skinn i färgerna naturell, brun och svart. Angivna priser är inkl. moms. Postförskottsavgift och frakt tillkommer. Svenska Diabetesförbundet har under framtagningen lämnat värdefulla synpunkter. Mönsterskyddade.

Du köper väskorna genom att sända in nedanstående talong till

SURREX AB

Box 4019, 300 04 Halmstad
Tel. 035/10 66 30, 10 66 35

Sänd mig

- ..... st liten väska à 95 kr + frakt och pfsk-avgift
- ..... st liten väska med handledsrem à 110 kr + frakt och pfsk-avgift
- ..... st stor väska à 198 kr + frakt och pfsk-avgift

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ adr _____

Färg naturell brun svart

Skrämmande åsikter om "lekmannatyckande"

"Tyckande kontra beprövad erfarenhet om injektioner."

Så är en artikel i Läkartidningen nr 9/83 av överläkare Jan Hällén, Västerås, rubricerad.

Hällén kritiserar ledarartikeln i Diabetes nr 6/82 i vilken Diabetesförbundets ordförande Stig Andersson förklarar att diabetikerna inte vill utgöra försöksgrupp vad gäller ändrade hygienrekommendationer vid injektioner.

Hällén skriver bl a i sin artikel:

"Hur reagerar nu en representant för diabetikernas intresseförening? Jo, med att torgföra den förblindande egoism som tyvärr ofta präglar intresseföreningars agerande." Därefter följer ett citat av ledarartikeln ifråga och sedan avslutar Jan Hällén på följande sätt:

"Vid tidigare rapporter, av det slag som Åke Swahn nu framlagt, har Socialstyrelsen och ledande diabetespecialister ej reagerat. Man får hoppas att Socialstyrelsen nu inte tar hänsyn till lekmannatyckande utan snarast kommer med direktiv i enlighet med vad vetenskap och beprövad erfarenhet lär."

Det sista citatet ger en skrämmande bild av hur överläkare Jan Hällén vid medicinkliniken i Västerås ser på sina patienter.

Den som kanske skall injicera 3-4 gånger per dag och regelbundet sticka sig i fingret, ibland sju gånger per dygn;

den som måste vara mycket noga med *vad* han äter och *när* han äter och trots det ibland får oförklarliga insulinkänningar;

den som oroar sig för en framtid i mörker eller med amputerade ben;

den skall på dr Hälléns klinik vara tyst och sitta vackert. Doktorn vet bäst. Inga egna lekmanåsikter om vi får be.

Överläkare Hälléns avslutande rader i Läkartidningen visar hur väl Diabetesförbundet behövs.

PARADOXAL VERKLIGHET

Vad gäller "vetenskap och beprövad erfarenhet" i diabetesvården vill vi bara påpeka att det uttrycket sannernigen haft varierande innebörd genom åren.

När insulinet upptäcktes var det extremt kortverkande, det var verkligen fråga om flerdosterapi. Sedan var en dos långverkande insulin på modet. Nu talar vi åter om 3-4-dosterapi.

Och kosten: bara vitkål blev fett fläsk och tjock grädd, som blev helt fri kost. Nu tillämpar vi principer som tangerar husmanskosten.

Förr blev barn med diabetes befriade från skolgymnastiken, sedan blev motion bra i alla lägen och nu är det viktigt med en välreglerad dialinkänningar;

Forts på sid 29

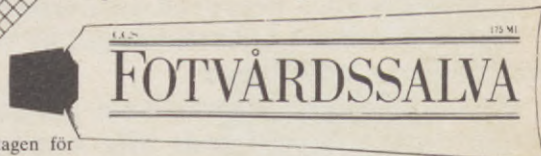
DIABETES SERVICE

"LÅGPRIS-APOTEKET", som så många har upptäckt.
EKONOMISKT – BEKVÄMT!

CCS Flytande Sötningssmedel 250 ml (cyklamat – obegränsad hållbarhet – svensk tillverkning).

Ca-pris 21:– Vårt pris 12:90

CCS Fotvårdssalva är speciellt framtagen för diabetiker i samråd med läkare och hudspecialister. Den innehåller karbamid, som ger huden större möjligheter att binda vatten och lösa upp förhårdnader.

Ca-pris 29:– Vårt pris 15:90

Produkter	Ca-pris	Vårt pris	Best. antal
CCS Fotbad, 1 kg	32:–	15:50	
Fotvårdssalva, 175 ml. Innehåller 10% karbamid	29:–	15:90	
Fotfil med smärgel	15:50	11:50	
Nagelfil (10 st)	9:50	6:50	
Flytande sötningssmedel, 250 ml (Sött utan socker)	21:–	12:90	
Druvsocker, 100 tabletter	21:–	8:90	
Flytande druvsocker, 35 ml. Citrusmak	–	2:50	
3000 st tabl. Cyklamat (Sött utan socker)	60:–	26:50	
DDI Strö sötningssmedel (Sött utan socker)	26:–	18:50	
Flytande tvål, 125 ml. Lågt pH. Karbamid-baserad	8:–	4:90	
CCS Mild schampo, 250 ml. Varje dags schampo	11:–	5:90	
Tandborste, mjuk	8:25	4:10	
ANNOX. Veckoetui (för tabl) Svart	39:–	27:50	
MINI-ANNOX. Litet etui för (för tabl) Svart	20:80	16:50	
INSULIN-ANNOX. Praktiskt etui för sprutor, insulin m m	55:–	42:–	
Urinbehållare, 2,5 l	37:–	19:–	
Tandtråd	10:50	8)90	
Tandpetare	9:50	6)90	
Rak nageltång	24:–	19:90	
SOS Amulett gulddoublet Lågpris	91:–	80:–	
Det nya sötn.medl. CANDEREL	24:–	18:75	

Beställningsedel – Sänds in till Diabetes Service.

Ingen postförskottsavgift. Full retrurrätt. Ingen fakt. avgift.
Fraktfritt vid köp överstigande

250:– **Max 5 kg**

DIABETES SERVICE

Box 3038
650 03 Karlstad
Tel. 054-262 00
Tel. tid 18–20

Namn .....
Föd. nr .....
Adress .....
Postadress .....
Telefon .....

FÖR DEN SOM tycker själva sticket är obehagligt kan Diamatic vara till stor hjälp. Den passar både till Plastipak- och Monoject-sprutor med fast kanyl. Med instrumentet följer också en väska.

Nytt hjälpmedel för insulingivning

En bra grej som kan vara till stor hjälp för den som tycker själva sticket är obehagligt. Den passar till både Plastipak- och Monoject-sprutan. Men den är ganska stor och fordrar träning. Och den löser inte problemet för den som verkligen är sprutträdd.

Det säger Kerstin Sparre, instruktionssköterska på Karolinska sjukhuset i Stockholm, med anledning av att ett nytt injektionshjälpmedel för diabetiker nu lanseras.

Det heter Diamatic och kommer från Västtyskland. Apparaten "laddas" med en fylld spruta och med ett enkelt handgrepp får man den att ut-

lösa och sedan automatiskt tömma sprutan.

Diamatic gör injektionen snabb och nästan smärtfri.

De diabetiker som prövat hjälpmedlet har tyckt det fungerat bra. Smärtan har minskat och obehaget att föra in kanylen har eliminerats. Ingen har heller haft svårigheter med tekniken.

En fördel är att man kan hantera apparaten med en hand och därför kan använda den vid injektioner bak på skinkan t ex.

Diamatic är dock dyr. Nästan 600 kr går den på och ännu så länge är det inte kostnadsfritt hjälpmedel. □

DIABETES för sjuk- sköterskor

Svenska Diabetesförbundet inbjuder härmed legitimerade sjuksköterskor till **fortbildningskurs i diabetes** på LO-skolan, Hasseludden utanför Stockholm den 29.8–2.9 1983 (v. 35).

Kursen vänder sig till sjuksköterskor i såväl öppen som slutenvård som dagligen möter diabetiker i sitt arbete.

Kursen sker i internatform och en stor del av tiden kommer att äg-

nas åt patientundervisning och psykologiska aspekter.

Förutom grundkursen under vecka 35 omfattar kursen också en två dagars uppföljning under våren -84.

Ansökningsblankett och uppgifter om kursen rekvideras från Svenska Diabetesförbundet på nedanstående talong.

Ansökan måste vara Svenska Diabetesförbundet tillhanda **senast den 1 juni 1983**.

**Till Svenska Diabetesförbundet
Box 266, 101 23 STOCKHOLM**

Ja, skicka ansökningshandlingar till fortbildningskursen i diabetes för sjuksköterskor 29.8–2.9 1983 till:

Namn: .....

Adress: .....

Postnr/postadr.: .....

Tel. bost.: ..... / ..... arb.: .....

Diabetes 2/83

Bertil Dahlén

Bertil Dahlén ny ordförande?

Bertil Dahlén, Falun, f d riksdagsman, föreslås av en enig valberedning till ny ordförande i Svenska Diabetesförbundet efter Stig Andersson, Stockholm.

Bertil Dahlén valdes in i förbundsstyrelsen vid riksstämman i Skellefteå 1978. Han är också ordförande i Diabetesföreningen i Falun-Borlänge sedan 1975. Han har diabetesanknytning bl a via sin fru Berit.

Bertil Dahlén var riksdagsman för folkpartiet under åren 1976-82. Nu tjänstgör han som oppositionsråd på 1/3-tid vid landstinget i Falun.

Om ordförandefrågan inte våldade valberedningen några större problem har det varit mycket besvärligare vad gäller posten som förbundskassör.

I skrivande stund har valberedningen inte hittat någon kandidat som är villig att ta på sig det uppdraget. Samtliga nominerade har tackat nej.

Apropå insulinpriser

Prisskillnaden mellan "vanligt" insulin och humaninsulin är 1 kr om dagen eller 42 procent påstod vi i *Diabetes* nr 1/83.

Priserna inhämtades från Apoteksbolaget och gällde apotekens utförsäljningspris.

Vid tidpunkten för såväl prisjämförelsen som *Diabetes* utgivning var dessa priser korrekta.

Direktör Göthe Stenberg på Novo industri ab, som tillverkar de aktuella MC- och humaninsulinerna säger dock med anledning av prisjämförelsen:

– Humaninsulin introducerades vid en tidpunkt då det rådde prisstopp i landet. Vi hade en ansökan om prishöjning på MC-insulinerna liggande, men den kunde inte beviljas förrän regeringen hävde prisstoppet.

Nu har Novo fått tillstånd att höja priserna på MC-insulin och fr o m 1 april är skillnaden mellan de båda insulinsorterna cirka 20 procent, dvs ungefär hälften mot tidigare.

Men fortfarande gäller naturligtvis att diabetiker får insulinet gratis. □

SVENSKA DIABETES- FÖRBUNDET

tar tillvara diabetikernas intressen i samhället.

DU

stöder förbundet genom att värva en ny medlem.

Tel 08/23 66 25. Pg 90 09 01-0

Ovana byråkrater stoppade insulinet

– Det krävdes ett halvtimmas samtal med tullen där jag fick ta i ganska ordentligt. Men när alla inblandade verkligen förstod vad det handlade om var man mycket vänliga och tillmötesgående.

Det säger tf biträdande överläkare Thomas Kjellström, vid avdelningen för diabetesvård i Malmö.

– Det var en helt ny situation för tullen, säger Thomas Kjellström. De visste inte om insulinet skulle förtullas och om man skulle lägga på moms och liknande.

– Jag fick förklara hur det skulle användas och då gick det bra. Praktiskt löste vi det så att läkemedelsföretaget gav mig insulinet som gåva. Då slapp vi alla formaliteter

förutom att det måste tas in via sjukhusapoteket i Malmö. Men där var man redan förvarnade.

Läkemedelsföretaget i fråga – Eli Lilly – hjälpte till och ordnade fram insulinet på mindre än en dag, trots att det inte fanns i Sverige. Det gick med kurirflyg från England till Köpenhamn och vidare till Sturup utanför Malmö. Där hämtades det i taxi. Socialstyrelsens licens tog bara en dag. □

Hon var först...

Forts fr sid 15

– Då gick jag och köpte koranen, säger Thomas Kjellström. Jag ville se vad koranen sade om användning av svinprodukter.

I koranen står att man får använda svinprodukter om det är nödvändigt för livets uppehållande.

– Det ansåg jag inte att jag kunde hävda i det här fallet, säger Thomas Kjellström.

Att använda Novos nyligen registrerade humaninsulin gick heller inte eftersom man vid tillverkningen av det utgår ifrån svininsulin.

– I det läget ringde jag till läkemedelsföretaget Eli Lilly och frågade om man där kunde hjälpa till att skaffa

fram Humulin, berättar Thomas Kjellström. Och det gick bra.

Thomas Kjellström ordnade den licens från Socialstyrelsen som krävdes.

De allergiska besvären hos Amer Fadia försvann på fyra dagar.

– Vi gav humaninsulinet i armen och kunde inte upptäcka några som helst förändringar, säger Thomas Kjellström och fortsätter:

– Vanligtvis försvinner de allergiska reaktionerna efter ett tag även om man fortsätter med nötinsulin. Men Amer Fadia reagerade så kraftigt att vi inte vågade fortsätta.

LÄGRE DOS

Med Humulin kunde man sänka insulin dosen kraftigt. Från sammanlaget

60 IE (15 "streck") per dygn till 36 IE. En minskning med 24 IE således.

Nära halva dosen blev hon alltså av med.

– Men det vill jag inte dra några växlar på, säger Thomas Kjellström. Jag konstaterar bara att det blev så här; att sockerläget kunde hållas normalt och att vi löste ett problem ganska enkelt.

Den 13 februari i år föddes så Josef Mustafa och Amer Fadia kunde omgående sluta med insulin. Nu räcker det med att hon tänker på maten lite extra.

Familjen är lycklig.

Pappa Rached Mustafa ler och säger:

– Vi tackar Gud och dr Kjellström för våra barn.

LARSERIK JOHANSSON □

Skrämmande...

Forts fr sid 23

betes innan man ger sig ut i skogen och kutar.

Så ser den paradoxala verkligheten ut.

Den som kan tänka sig in i en diabetikers livssituation förstår snabbt att diabetes inte enbart är en medicinsk åkomma. Problemen är i lika stor utsträckning av social och psykologisk natur.

Sjukvårdens uppgift är därför inte att diktera diabetikernas leverne. Sjukvårdens uppgift är i stället att verka som rådgivare och kurskorrigerare, att ge stöd och uppmuntran. Ja, ibland t o m tipsa om den *näst bästa* lösningen på ett problem.

Om målet för behandlingen är en blodsockernivå som är så nära den normala under så lång tid av dygnet som möjligt måste vården ges på patientens villkor, inte på doktors.

Därav kan man dra följande slutsats: även om det är riskfritt ur medicinsk synpunkt att använda en engångsspruta flera gånger kan det finnas andra skäl som talar för att inte göra så. Det måste helt enkelt bli upp till varje diabetiker att besluta hur han eller hon vill göra.

För inte är det väl tillbaka till glassprutan och flergångskanylerna dr Hällén syftar?

Det intryck dr Hälléns framställning i Läkartidningen ger är att det är helt klarlagt att man utan risk kan använda engångssprutor flera gånger. Men så är det förvisso icke. Socialstyrelsen anser t ex. att det fortfarande finns många frågor obesvarade.

Slutligen bara några rader om egoismen.

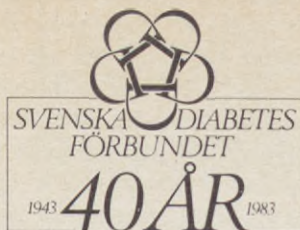
"Den förblindande egoism" som förra året drabbade Svenska Diabetesförbundet tog sig bl a uttryck i att vi delade ut över 1.000.000 kr i forsknings- och resebidrag till svenska läkare.

Vi kommer i år att dela ut ännu mer pengar för detta viktiga ändamål.

Hittills i år har vi också utbildat 30 barnsjuksköterskor och dietister i barn- och ungdomsdiabetes och vi kommer senare att för 12:e året i rad arrangera en kurs för 40 sjuksköterskor inom vuxenvården. För övrigt en av de få kurser som finns inom landet.

Modern diabetesvård är ett lagarbete där diabetikern/patienten borde vara den självklara medelpunkten.

LARSERIK JOHANSSON □

BREVMÄRKEN

Köp Diabetesförbundets jubileumsbrevmärken. De är självhäftande och tryckta i två färger – blått och guld. Priset är oförändrat 16 kr för en karta med 25 märken.

VYKORT

Nu kan Du även köpa vykort med vår jubileumssymbol och reklam för Riksstämman i Malmö 12–15 maj. Vykorten är också tryckta i blått och guld och kostar 2.50 kr per st.

Pg 90 09 01-0

Du köper brevmärken och vykort enklast genom att sätta in betalning för önskat antal på vårt postgirokonto 90 09 01-0. **Ange tydligt** – texta helst – **vad betalningen avser** plus Ditt namn och adress.

Vi expedierar beställningen omgående.

STÖD

SVENSKA

DIABETESFÖRBUNDET

Box 266, 101 23 Stockholm
Tel 08/23 66 25 (10–12, 13–15)

Forskarstödet...

Forts fr sid 11

stämman och sina efterträdare i förbundsstyrelsen.

– Ett barn med diabetes har behov av att vara en i mängden. Hemma, på gården, i skolan eller idrottsföreningen är det sällsynt att barn med diabetes träffar andra diabetiker. På en kollo är verksamheten ordnad på diabetikernas villkor.

– Dessutom behöver föräldrarna avlastning. Det är ett nog så viktigt skäl i sammanhanget.

– Många barn skulle heller aldrig få en chans att komma på kollo om förbundet lade ned den centrala verksamheten.

– Men, säger Stig också. Det ena behöver inte utesluta det andra. Där det finns resurser att ordna lokala läger är det bra. Båda typerna behövs.

ENORM UTVECKLING

Stig Andersson valdes in i Diabetesförbundets arbetsutskott vid riksstämman i Uppsala 1968. Då var diabetikernas villkor helt annorlunda än idag. Det var bara insulinet som var kostnadsfritt. Sprutor, kanyler, testremсор etc fick man köpa för egna pengar.

Insulin en gång per dygn var den tidens behandlingsfilosofi.

Diabetikerna använde nästan uteslutande flergångssprutor och kanyler och självkontroll var det inte tal om. Det var t o m flera doktorer, även kända diabetologer, som menade att självkontroll inte var något för diabetiker.

– Fria sprutor och kanyler och gratis testmaterial har gjort det bekväma-

re att vara diabetiker, men framförallt var fritt testmaterial en förutsättning för att självkontrollen på allvar skulle bli en del av behandlingen, säger Stig.

I början av Stigs karriär i Diabetesförbundet hade man också en annan stor fråga att hantera.

– Det gällde diabetikernas rätt till bl a statlig och kommunal tjänst. Visserligen försvann de formella hindren för diabetiker att få dessa tjänster redan 1964–65, men informationen var dålig så många blev säkert nekade arbete långt efter att lagen trätt i kraft. Där hade vi ett hårt jobb.

– Ett problem även då var försäkringsfrågan. Bl a erinrar jag mig en del skriftväxling vi hade med en pensionsanstalt för att teckna tilläggs-pension åt en av de anställda på Stor-Stockholms diabetesförening som hade diabetes. Men det gick vägen till slut.

– Allmänhetens kunskap om diabetes har också ökat under de här 15 åren. Det är glädjande.

– Det är likaså mycket glädjande att förbundets insatser vad det gäller stöd till forskningen kunnat öka på det sätt som skett.

I början på 60-talet fick förbundet överföra 30.000 kr till forskningsfonden för att överhuvud taget kunna stötta forskningen.

Idag har vi en forskningsfond som trots stor avtappning varje år ändå ger överskott.

– Diabetesförbundet har stärkt sin ställning. Våra insatser under åren har haft betydelse, det är jag övertygad om. Men det är viktigt att vi kan agera starkt även i framtiden. För det behövs ett starkt förbund och ett förbund med stark ekonomi.

– Riksstämman i Malmö kommer att få ta ställning till ett förslag om kraftigt höjda avgifter till förbundet. Det blir stora ökningar både för enskilda medlemmar och lokalföreningarna. Men går inte förslagen igenom kommer förbundet att försvagas. Det är den bistra sanningen.

GENERATIONSSKIFTE

Diabetesförbundet står inför ett generationsskifte. Många ledamöter i förbundsstyrelsen som varit med i många år har nu tackat nej till omval.

– Ja, många har varit med länge, säger Stig. Kontinuitet är naturligtvis bra men den nya styrelsen får stora möjligheter att forma sitt program utan alltför många historiska sidoblickar.

Dessutom finns ju alltid de informella vägarna till kontakt.

Att Stig nu slutar betyder inte att han lämnar diabetesfrågorna därhän. Han har sin dagliga gärning förlagd till Stor-Stockholms diabetesförening.

– Visst kommer jag att varva ner, säger han. Jag skall försöka hålla helgerna fria från jobb, vilket var omöjligt som förbundsordförande. Dessutom skall jag försöka hinna med att sköta mitt ordinarie jobb här på Stockholmsföreningen bättre än tidigare. Förbundsarbetet har utan tvekan gjort att jag periodvis inte hunnit med en del arbetsuppgifter här.

Den 14 maj lämnar Stig över ordförandeklubban i förbundet till sin efterträdare. 15 år som ledamot i arbetsutskottet och ordförande är slut.

Några som inte har något emot det är säkert hustru Birgit och familjens två hundar...

LARSERIK JOHANSSON □

Tack för mig!

Forts fr sid 3

Denna nya erfarenhet tror jag förbundet kommer att ha nytta av framöver.

Många har undrat hur det känns att lämna ett aktivt förbundsjobb? Personligen upplever jag det som bra, eftersom Diabetesförbundet idag seglar i medvind. Våra resurser att på forskningsområdet utträtta något är större än någonsin. Forskningsfonden har under de gångna 5 åren ökat sitt egna kapital med ca 2,6 miljoner kr. Detta samtidigt som i stort sett en fördubbling av de årligen utdelade anslagen ägt rum. I år, i samband med vårt 40-årsjubileum, kommer de rena forskningsanslagen att uppgå till 1 miljon kr. En fantastisk siffra.

Det känns också bra att lämna över ett förbund som hela tiden ökar sitt medlemsantal. Sedan 1978 har vi blivit ca 5.000 fler. Det vittnar om ökat förtroende och ger oss ökad styrka i framtiden.

Att ens försöka nämna alla dem som hjälpt till med arbetet i förbundet är omöjligt. Låt mig här nämna de personer som förbundsstyrelsen utsett till hedersledamöter, och genom dem symbolisera ett tack till alla som arbetat för förbundets framgång.

- Börje Larsson, 1:e vice ordförande, en trogen kämpe som aldrig förtrötats.
- Hans Söderman, 2:e vice ordförande, som utträttat ett fantastiskt grov-arbete.
- Kurt Sandsjö, revisor och tidigare styrelseledamot, som genom sin erfarenhet och kunskap berikat många frågor.

- Per Köhlin, styrelseledamot, som genom sin medicinska kunskap aktiverat många diskussioner.

När man är inne på den medicinska sakkunskapen vore det fel att inte nämna läkarrådet. Genom dess kompetens bereds Diabetesförbundet en insikt i diabetologins olika sidor som jag tror vi har anledning att vara stolta över. Läkarrådets kompetens är också en garanti för att forskningspengarna används på ett sätt så att de bäst gagnar de frågor vi så gärna vill se lösta. En trygghet både för förbundet och alla donatorer.

Även om vi har medicinska medarbetare är dock även den medicinska utvecklingen en kamp. Föregående års mycket framgångsrika radiohjälpkampanj – för bättre ögonvård – är om något ett bevis för detta. Socialstyrelsen håller med oss om att glas-kroppskirurgin skall byggas ut. Men Landstingsförbundet säger att det kostar för mycket pengar. Utan vår enorma kampanj hade det förmodligen inte blivit någon utbyggnad. Idag talar allt för att den kommer att äga rum.

Som jag tidigare nämnde känns det bra att lämna arbetet när det blåser medvind.

Jag är övertygad om att de som kommer att träda till i maj, väl kommer att motsvara de krav man har rätt att ställa på dem.

Jag tror på Svenska Diabetesförbundet och på framtiden.

Tack för mig och ett tack till Er alla.

STIG ANDERSSON □

FOTNOT: Även Stig Andersson har utsetts till hedersledamot i Svenska Diabetesförbundet.

Red.

Jag har flyttat. Min nya adress är:

T
e Namn .....

X
t Adress .....

a Postnr ..... adr .....

Klipp här och skicka *hela* talongen till: Medlemsregistret, Svenska Diabetesförbundet, Box 266, 101 23 Stockholm.

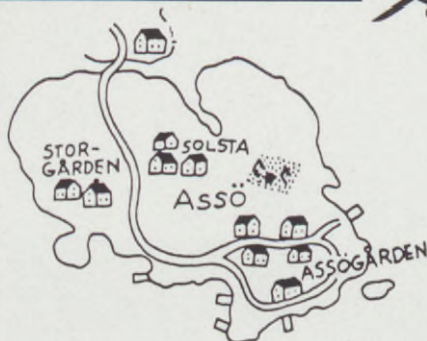
VÄLKOMMEN med anmälan TILL ASSÖ

Fortfarande finns några platser kvar, men vi vill gärna få in Din anmälan snabbt.

Sätt också gärna direkt in anmälningsavgiften på Svenska Diabetesförbundets pg 90 09 01-0 – för föräldrakursen 300:–, för lägren 200:–.

Föräldrakursen billigare

Genom bidrag från Sunnerdahls H-fond kan vi sänka priset med 500:–/familj.

Landstingsbidraget sänker priset med ytterligare 450:–/familj.

Hela priset blir då 1.100:– + 300:– för 4 dagar, max 6 pers.

Har Du frågor, ring då gärna till kansliet på 08/23 66 25 10–12 och 13–15. Du kan naturligtvis också skriva.

Svenska Diabetesförbundet,
Box 266,
101 23 STOCKHOLM

i
6–9/7

år
10–29/7

r
31/7–13/8
13/6–1/7
25/7–12/8

ett till

.....

.....

.....postadress .....

..... kvällstid ..... / .....

UTGIVARKORSBAND

Vid obeställbarhet var god returnera till Svenska Diabetesförbundet, Box 266, 101 23 STOCKHOLM. Vi betalar portot.

HAR DU BYTT ADRESS?

Anmäl ändring på omstående sida.

OBS!

LEO-INSULINERNA HAR FÅTT NYA NAMN

Tidigare namn: Insulin Leo Neutral. Nytt namn:
INSULIN VELOSULIN

Tidigare namn: Insulin Retard Leo. Nytt namn:
INSULIN INSULATARD

Tidigare namn: Insulin Mixtard Leo. Nytt namn:
INSULIN MIXTARD

Tidigare namn: Insulin Initard Leo. Nytt namn:
INSULIN INITARD

**INJICERA DITT INSULIN-
PREPARAT SOM DU BRUKAR.
KVALITET OCH EFFEKT ÄR
OFÖRÄNDRADE.**

Samtidigt ändras också tillverkarens namn från Nordisk Insulinlaboratorium till NORDISK GENTOFTE, som är produktionsavdelningen inom Nordisk Insulinlaboratorium.

Ombud: AB Leo, Helsingborg

Nordisk-Sverige

Informationsavdelning för Nordisk Gentofte (Danmark)